

FIELD TRIALS

§ 1

Field trials tikslas – FCI VII grupės medžioklinių šunų palyginimas lauke, kad būtų nustatytas nugalėtojas. Britų vižlai dirba poromis, kontinentiniai vižlai – individualiai. Dirbant poromis arba individualiai, šunys privalo jų veislei būdingu stiliumi bei įgimtais sugebėjimais apieškoti lauką ir „išstatyti“ ten esančius medžiojamus paukščius bei kiškius.

§ 2

Bandymai gali būti organizuojami tam tikrai šunų veislių grupei atskirai arba visiems FCI VII grupės šunims, tačiau pasiskirstymas privalo išlikti tarp britų ir kontinentinių vižlų.

§ 3

Bandymuose šunys yra paskirstomi į klases, atsižvelgiant į jų amžių. Jaunimo klasė (DERBY) – joje dalyvauja šunys nuo 9 iki 18 mėnesių. Atviroje klasėje amžiaus riba nenustatoma.

§ 4

Lauko varžybos yra organizuojamos šunims, kurie medžioja tik tam tikras medžiojamų paukščių rūšis ir šunims, kurie medžioja tik kurapkas.

§ 5

Leidžiama organizuoti vadinamąjį „Didelį ieškojimą“. Šiose varžybose gali dalyvauti tik britų vižlai. Šių bandymų metu, panašiai kaip standartinių bandymų metu, privalomas šunų paskirstymas pagal veisles, veislių grupes, į jaunimo ir į atviras klases.

Šie bandymai pasižymi darbu porose, itin greita paieška, paieškos pločiu ir savarankišku darbu.

Bandymai atliekami tik su kurapkomis. Šuo privalo ignoruoti kitos rūšies medžiojamus paukščius ir žvėrelius.

§ 6

Bandymai organizuojami laukuose su sąlyga, kad startuojantys šunys turi galimybę juose pademonstruoti savo įgimtas bei įgytas darbinės savybes. Taip pat laukuose privalo būti pakankamas kiekis medžiojamų laukinių paukščių, ypač kurapkų.

§ 7

Organizatoriams bandymų metu leidžiama nustatyti dalyvaujančių šunų limitą, su sąlyga, kad apie apribojimus bus pranešta anksčiau, šunų lytis bei amžius tam neturi įtakos.

Sudarius visą dalyvių sąrašą ir jį paskelbus, papildomai registruoti šunis draudžiama.

§ 8

*Field trials*ai organizuojami nepaisant oro sąlygų ir tik išskirtiniais atvejais, teisėjų komisijai nusprendus, gali būti atšaukti. Šunys dirba atsižvelgiant į plotų sąlygas, vėjo kryptį. Darbo pagrindas – vižlų darbas prieš vėją.

§ 9

Susirinkimo vieta ir laikas dalyviams privalo būti pateiktos iš anksto. Šunų vedliai privalo dalyvauti rengiamame susirinkime prieš bandymus. Kai dalyvių sąrašas paskelbtas, vedliai ir šunys privalo klausyti tolesnių teisėjų komisijos nurodymų.

§10

Dalyvių poros formuojamos pagal ištrauktų numerių eilę, išvengiant suporavimo šunų, priklausančių tam pačiam šeiminkui.

§11

Lauko varžybose dalyvaujantys šunys gali būti padalijami į kelias grupes. Paskirstymas priklauso nuo varžybų organizatorių.

§12

Pirmiems turams pasibaigus, kitos šunų poros formuojamos teisėjų nuožiūra. Teisėjai privalo atsižvelgti į tai, kad geriausi šunys arba šunys, turintys vienodus šansus laimėti, nebūtų suporuoti.

§13

Bandymus vertina dviejų-trijų teisėjų grupė. Remiantis tarptautiniais FCI nutarimais, tik vienam teisėjui leidžiama vertinti kontinentinių vižlų darbą. „Didžiųjų ieškojimų“ bandymus vertina trijų teisėjų grupė. Kelių vižlų grupių teisėjavimo metu vienas iš teisėjų vadovauja. Teisėjų grupės pirmininką paskiria vyr. teisėjas. Teisėjų užduotis – nustatyti šunį, kuris lauko varžybų metu demonstruoja daugiausiai savo privalumų.

§14

Teisėjai negali savo šunų dalyvauti varžybose. Taip pat teisėjams draudžiama vertinti šunį, jeigu per paskutinius 6 mėnesius buvo jo savininku, bendrasavininkiu ar dalyvavo jo apmokymuose.

§15

Teisėjų pirmininkas varžybų pradžioje privalo būti lauko viduryje, kiti teisėjai – šonuose, tam tikru atstumu nuo jo. Teisėjai privalo pranešti teisėjų pirmininkui apie kiekvieną pastebėtą dalyvaujančių šunų klaidą, jei ji sudaro pagrindą diskvalifikuoti šunį iš varžybų. Teisėjų pirmininkas nustato, ar šuo toliau gali dalyvauti varžybose. Darbui porose ar individualiai pasibaigus, teisėjai stovintys šone, susitinka su pirmininku. Kiekvienas iš jų pateikia savo pastabas ir pastebėjimus apie dirbančius šunis. Esant skirtingoms nuomonėms, teisėjų pirmininko sprendimas yra neginčytinas.

§16

Išskirtiniai vižlai yra apdovanojami I, II, III laipsnio diplomais. Tarptautinių konkursų metu šunų darbas vertinamas ir apdovanojamas diplomu, remiantis tarptautinėmis FCI vertinimo nuostatomis: tobulas – *eccelente*, labai geras – *molto buono* ir geras – *buono*. Šie vertinimai įrašomi diplomuose. Diplomas I laipsnio – *eccelente*, diplomas II laipsnio – *molto buono*, diplomas III laipsnio – *buono*.

Geriausias atviros klasės šuo, pelnęs I laipsnio diplomą, gauna „Trialerio“ titulą.

Panašūs reikalavimai keliami ir organizuojant jaunų šunų varžybas, tačiau tuomet geriausias šuo, pelnęs I laipsnio diplomą, gauna „Derbistas“ titulą.

Šuniui, kuris atviroje klasėje gavo I vietą, o jo darbas buvo įvertintas I laipsnio diplomu, teisėjai turi teisę pripažinti CACIT titulą tarptautinėse varžybose, kuriose dalyvavo ne mažiau kaip 6 šunys. Kitam šuniui, kurio darbas taip pat įvertintas I laipsnio diplomu, pripažįstamas Reserve CACIT titulas.

§17

CACIT titulą gauna šunys, pasižymėję išskirtiniu darbu, be klaidų atlikę užduotis, jų darbas buvo įvertintas I laipsnio diplomu, gavę I vietą. Tokio tipo varžybose teisėjai privalo vertinimo metu laikytis visų griežtų klasifikacijos reikalavimų, numatytų FCI nuostatuose, ypač, kai suteikiami CACIT ir Reserve CACIT titulai.

§18

Jei konkursas organizuojamas kaip varžybos, kuriose šunys skirstomi į grupes, atsižvelgiant į dalyvaujančiųjų kiekį, geriausiai pasirodžiusiai grupei atitenka aukščiausias įvertinimas CACIT ir Reserve CACIT titulai.

§19

Šuo, kurio lauko varžybų metu startinis eilėsiškumo numeris yra didesnis, užima vietą iš dešinės ploto pusės. Vertinant tos pačios veislės šunų darbą, šuo, einantis iš dešinės pusės, privalo būti pažymėtas spalvota juostele, pririšta prie antkaklio, kad teisėjai lengviau jį atskirtų. Kai dalyviai pastatomi prie starto, vedliai turi galimybę paruošti šunį darbui. Kiekvieno turo pradžia ir pabaiga įvyksta teisėjams liepus. Šunų ar vedlių nusižengimai prieš darbo pradžios signalą ar prieš signalą, įspėjantį apie darbo pabaigą pirmą minutę (mankštos metu), taip pat po darbo pabaigos signalo, neturi įtakos vertinimui. Šunys, kurie per 10 minučių nesustoja starto vietoje, teisėjų nurodymu praranda teisę dalyvauti varžybose.

Šunų darbo vertinimo metu vedlys privalo vesti savo šunį tokiu atstumu nuo teisėjo ir konkurento, kad palengvintų teisėjams šuns darbo stebėjimą bei netrukdytų kito šuns darbui.

§20

Vedant šunis poromis, vedliai privalo visą laiką būti vienas šalia kito. Tokiu būdu teisėjai gali juos kontroliuoti, o vedliai reaguoti į teisėjų nurodymus bei signalus. Vedliams draudžiama trukdyti partnerio šuns darbui balsu ar švilpuku. Teisėjai ypač vertina ramų šuns vedimą.

Draudžiama naudoti ultragarsinius švilpukus, teletaktą ar jų atmainas.

§ 21

Ploto apieškos metu šunys privalo panaudoti visus savo sugebėjimus, kad aptiktų medžiojamus paukščius. Bet koks paukščio vijimas diskvalifikuoja šunį iš varžybų. Laukinio paukščio/žvėries vijimas, jei tai nenumatyta įstatuose, nediskvalifikuoja šuns iš varžybų, su sąlyga, kad šuo, vedliui liepus, grįš ir iš naujo pradės paiešką.

Ypatingo paklusnumo reikalaujama iš šuns šūvio metu ir paukščiui/žvėriui sprunkant.

§ 22

Pirmi ir tolesni šunų turai atliekami prieš vėją ir trunka ne ilgiau kaip 15 minučių, nebent šuo padarytų klaidą, dėl kurios teisėjai jį diskvalifikuotų iš varžybų. Šuo paleidžiamas nuo pavadžio tik teisėjų pirmininkui liepus. Abu vedliai su šunimis turi stovėti teisėjo paskirtoje vietoje ir laukti darbo pradžios signalo. Šunys paleidžiami nuo pavadžių vienu metu, į skirtingas puses 30-40 laipsnių kampų. Pučiant šoniniam vėjui, šunis reikėtų siųsti kuo toliau į priekį, su sąlyga, kad jie netrukdyt vienas kitam. Po kiekvienos šuns tikties reikia pakeisti šuns darbo puses (dešinę į kairę ir atvirkščiai). Nuvesti šunis truputi atokiau ir paleisti nuo pavadžio, kad jie negrįžtų į ankstesnę vietą.

§23

Kitų turų trukmę nustato teisėjai. Teisėjai gali pakviesti dalyvauti šunį, pasižymintį puikiais sugebėjimais, kuris neturėjo galimybės dalyvauti ankstesnėse paukščių medžioklėse. Toks šuo, progai pasitaikius, yra kviečiamas iš karto.

§24

Kiekvieno turo pradžioje šunims skiriama viena minutė apšilimui. Tuo metu užfiksuotos klaidos nėra pagrindas šuniui diskvalifikuoti, tačiau gali turėti įtakos galutinei klasifikacijai. Šuniui, kuris taisyklingai „išstatė“ medžiojamą paukštį, skiriamas vienas balas.

Jei šuo per vieną minutę nepradedo darbo, šalinamas iš varžybų.

§25

Jei yra būtinybė pakeisti varžybų teritoriją, teisėjui liepus, šuo prisegamas prie pavadėlio, o darbo laikas yra stabdomas iki darbo pradžios naujoje teritorijoje.

Nusižengimai pirmoje darbo pusėje, kai vėjo kryptis nepalanki, nelaikomi klaidomis. Tačiau šuo, kuris išgąsdina medžiojamus paukščius esant palankioms oro sąlygoms, diskvalifikuojamas.

§26

Teisėjai privalo stengtis, kad sąlygos varžybų metu būtų visiems dalyviams vienodos. Privalo atsižvelgti į šuns inteligenciją, užduočių atlikimo būdą esant nepalankioms sąlygoms. Iškilus esant abejonėms, rezultatus reikėtų vertinti šuns naudai.

§27

Teisėjai turi teisę šunų darbą atšaukti ar leisti dalyvauti jiems tiek kartų ir tokį laiką, koki jie numato kaip būtina, gali pašalinti šunį iš varžybų po pirmo ringo, taip pat gali pašalinti šunį iš varžybų bet kuriuo metu.

§28

Kai teisėjų pirmininkas paskelbia apie pirmojo ringo pabaigą, klaidomis nelaikomas joks šuns ar vedlio nusižengimas, išskyrus „pasprukimas nuo vedlio“ ir jo komandų nepaisymas. Toks veiksmas – klaida, kuri atima šuniui galimybę pirmauti, nepaisant gero pasirodymo ankstesnėse varžybose.

§29

„Išstačius“ medžiojamą paukštį, vedlys privalo šauti į orą. Baikščiai reaguojantys į šūvį šunys diskvalifikuojami ir tolesniuose bandymuose nedalyvauja. Jei vedlys nešauna, varžybos yra neįskaitomos. Atlikus tilktį, vedlys privalo prisegti šunį pavadėliu ir atgręžti į teisėjų pusę.

§30

Reikalaujama, kad bandymai būtų organizuojami medžiojamų paukščių sezono metu. Šuo, kuris medžijant paukštį ar kiškį, nebus įvertintas bent vienu balu, negali būti apdovanojamas diplomu. Toks šuo, nepaisant jo gero darbo lauke, gauna įvertinimą „nekvalifikuotas“. Varžybų metu šuo gauna balus tik už darbą su paukščiu natūralioje aplinkoje (kurapkos, fazanai) arba už darbą su kiškiu. Varžybų metu šuo gauna įvertinimą medžijant paukščius (kurapkas, fazanus) ar kiščius. Šuo negauna balų už darbą, jei paukščiai nepradeda skristi.

§31

Savybės, už kurias šuo privalo būti apdovanotas diplomu ir tuo pačiu gauti balų už darbą:

1. Energingas įžengimas į lauką ir taisyklingas jo apieškojimas;
2. Paukščio/žvėrelio suradimas ir stilingas jo išstatymas;
3. Sėkmingas ir ryžtingas priėjimas prie paukščio/žvėrelio, gavus komandą (nereikėtų painioti šuns savarankiško priėjimo prie žvėries, kad kontroliuotų jį pavėjui);
4. Reakcijos į šūvį nebuvimas ir ramybė paukščio/žvėrelio pabėgimo metu;
5. Savaiminis sekundavimas konkurentui, išstatančiam paukštį/žvėrelį;
6. Greitas ir efektyvus šuoliavimas;
7. Darbas lauke pagal stilių, būdingą šiai veislei;
8. Savarankiškumas ir taisyklingas kontaktas su vedliu (paklusnumas).

§32

Varžybose dalyvaujančius šunis teisėjai vertina ne pagal surinktų balų skaičių, o pagal jų darbo kokybę, atsižvelgdamas į darbo stilių, uoslę, pasiruošimą darbui, aistrą būdingą šiai veislei. Lauko apieškojimas turi būti atliekamas metodiškai, atsižvelgiant į ploto specifikaciją, šunys privalo būti itin aktyvūs ir inteligentiški.

Apibendrinant šuns darbą, remiantis aukščiau išvardintais kriterijais, teisėjai sudaro balų klasifikaciją nuo 0 iki 10:

6 - 10 balų – I laipsnio diplomas.

3 - 5 balai – II laipsnio diplomas.

1 - 2 balai III laipsnio diplomas.

§33

Varžyboms pasibaigus, teisėjai privalo paskelbti ir aptarti rezultatus su vedliais. Taip pat teisėjai privalo pateikti organizatoriams vertinimo lapus.

§34

Lauko bandymu požiūriu, medžioklinių šunų ydos (trūkumai) skirstomos į:

- absoliučius (beatodairiškus), dėl kurių šunys diskvalifikuojami iš varžybų;
- reliatyvius, dėl kurių, atsižvelgiant į jų laipsnį ir aplinkybes, šunys šalinami iš bandymų, net jei demonstruoja gerą uoslę ar turi kitų privalumų;
- mažesnius trūkumus ir nusižengimus, dėl kurių šuo nediskvalifikuojamas iš varžybų, tačiau kurie daro įtaką galutiniam šuns vertinimui ir diplomo laipsniui.

§35

Absoliutūs trūkumai, dėl kurių šunys šalinami iš varžybų:

- Aliūrų ir noro ieškoti stoka, užsilaikymas prie pėdsakų, tikties darymas tuščiuose plotuose (ten, kur nėra paukščių/žvėrelių ir pėdsakų), tikties darymas prie nemedžiojamų paukščių;
- Apmokymo trūkumai, noro dirbti turo pradžioje nebuvimas;
- Betikslis bėgiojimas po lauką, savavališkas darbas, nekreipiant dėmesio į vedlio nurodymus, nuolatinis trukdymas konkurentui, kito šuns tikties negerbimas;
- Aptikto paukščio/žvėries vijimasis arba paukščio/žvėries neaptikimas, betikslis paukščio/žvėries išgąsdinimas, praėjimas už vedlio, dirbant prieš vėją, krypties keitimas į vidų, paieškos kartojimas senais pėdsakais;
- Ilgesnis kaip 10 min. pasitraukimas ir kontakto su vedliu nebuvimas;
- Šūvio baimė;
- Piktumas ir agresyvumas.

§36

Reliatyvios klaidos, dėl kurių tam tikrais atvejais šunys diskvalifikuojami iš varžybų:

- Aistros ir darbo stiliaus, būdingų šiai veislei, stoka;
- Apieškomo ploto ribos kirtimas;
- Energijos ir ištvermės stoka paieškos metu;
- Perdėtas atsargumas, drovumas, nestabilumas – bruožai, kurie parodo šuns savarankiškumo ir darbo lauke patirties trūkumą;

- Darbas apatine uosle, netaisyklinga galvos padėtis apieškant plotą;
- Silpna uoslė, per trumpos paukščio/žvėrelio „išstatymas“, praėjimas pro paukštį/žvėrį jo nepaženklus, kai yra per kieta tilktis;
- Netinkamas elgesys paukščiui/žvėreliui sprunkant, orientacijos apieškomame plote trūkumas, nepatikimas elgesys konkurento darbo metu.

Klaidos ir trūkumai, aukščiau išvardintose taisyklėse, negali būti šuns diskvalifikacijos priežastimi, tačiau jie įtakoja diplomo laipsnio paskyrimą.

VERTINIMAS: PAAIŠKINIMAI IR NURODYMAI

Uoslė

Vižlo uoslė vertinama atsižvelgiant į jo uoslės stiprumą, tikrumą ir rūšį. Skirstoma į apatinę ir viršutinę uosles. Uoslės stiprumo matuoklis – atstumas, nuo kurio šuo sugeba užusti medžiojamą paukštį/žvėrelį prieš vėją. Uoslės tikrumas – tai šuns sugebėjimas atskirti paukščio/žvėries kvapą nuo jo pėdsakų, tupėjimo vietos, taip pat nuo nemedžiojamų paukščių, žvėrių kvapo.

Uoslės tikrumo požymiai: greitas bėgimas užuosto paukščio kryptimi, pabaigoje ryžtinga, užtikrinta tilktis arba tilktis be bėgimo užuodus žvėrelį. Greitas, užtikrintas vedimas prie jo (davus komandą), paukščių ir žvėrių pėdsakų ženklimas tik trumpu traukimu arba labai trumpu sustojimu. Reikalaujama, kad vižlas dirbtu viršutine uosle. Apatine uosle privalo ieškoti sužeisto paukščio/žvėries.

Tilktis

Užuodęs paukštį vižlas privalo tvirtai ir ramiai daryti tilktį, kol prie jo ramiu žingsniu prieis vedlys ir pakels paukštį/žvėrelį pats arba lieps tai padaryti šuniui. Pėdsakus, tupėjimo vietas šuo gali tik paženklinti. Paženklino būdas privalo atitikti vižlų veislės darbą.

Paieška plote

Ploto apieškojimas priklauso nuo teritorijos konfigūracijos ir nuo vižlo uoslės jautrumo. Vižlas privalo apieškoti plotą prieš vėją. Pučiant šoniniam vėjui, šuo privalo nubėgti kuo toliau į priekį ir dirbti prieš vėją, judėdamas palydovo link. Dirbant pavėjui, vižlas atitolsta kuo toliau nuo palydovo ir pradeda paiešką vedlio link

Judėjimas, vaikščiojimas

Žvėrelio paieška privalo būti atliekama šuoliuojant (kai kurios šunų veislės tai daro risčia). Taip pat ji privalo būti ištverminga ir greita. Paieškos greitis privalo atitikti šuns nosies jautrumą. Kuo geresnė šuns uoslė, tuo greičiau jis apieško plotą. Šuns ištvermė pasižymi tolygiu judėjimo tempu apieškant visą plotą. Šuns laikysena privalo būti tiesi, galva iškelta aukštai (seteriai darbo metu galvą laiko nugaros lygyje). Šuns judesių visuma privalo būti harmoninga, elegantiška ir sklandi. Perėjimas nuo šuoliavimo prie tilkties privalo būti būdingas tik tai veislei.

Paieškos būdas

Vižlas privalo apieškoti lauką prieš palydovą, šuoliais ar risčia, dažniausiai naudodamas viršutinę uoslę. Privalo judėti plačiai nuo vedlio, į dešinę ir į kairę, aistringai, išsvermingai, judėdamas prieš vėją. Nėra klaida, jei šuo apieško lauką per plačiai, su sąlyga, kad kontaktas su vedliu nenutrūksta. Apieškos ir posūkių kryptys priklauso nuo apieškomo ploto sąlygų ir vėjo krypties.

Darbo stilius

Vižlų darbo stilių sudaro: visų šuns judesių elegancija ir harmonija, veislei charakteringa eisena, galvos padėtis apieškant plotus, tilties maniera.

Paklusnumas ir kontaktas su vedliu

Paklusnumas – užduočių atlikimas ir vedlio komandų vykdymas laiku (balsu, švilpuku ar rankos judesiu). Bendradarbiavimas su palydovu – nuolatinio vizualaus ir garsinio kontakto su palydovu palaikymas.